

सत्यमेव जयते

The Gujarat Government Gazette

EXTRAORDINARY

PUBLISHED BY AUTHORITY

Vol. LXIV]

THURSDAY, FEBRUARY 9, 2023 / MAGHA 20, 1944

Separate paging is given to this Part in order that it may be filed as a Separate Compilation.

PART IX

Gujarati translation of Bills, Acts and Notifications other than those published in other parts.

વૈધાનિક અને સંસદીય બાબતોનો વિભાગ

સચિવાલય, ગાંધીનગર, ૨૩મી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૩

ગુજરાત ગેઝેટમાં અંગ્રેજીમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા ગુજરાત સરકારના આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગના તારીખ: ૩૦મી એપ્રિલ, ૨૦૨૧ ના જાહેરનામાં ક્રમાંક: જીપી/ ૧૭/ એઆઈડી/ ૧૦૨૦૧૯/ ૭૦૨/ જી/ જી.એસ.આર.- નો ગુજરાતી અનુવાદ આથી સર્વ લોકોની જાણ સારુ પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

વી. એન. શેખ,
સરકારના નાયબ સચિવ.

NOTIFICATION

under

The Gujarat Human Immunodeficiency Virus and Acquired Immune Deficiency Syndrome (Prevention And Control) Act, 2017**માનવ રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ વિષાણુ અને ઉપાર્જિત રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ રોગલક્ષણ (નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૭ હેઠળ****જાહેરનામું****આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ**

સચિવાલય, ગાંધીનગર, ૩૦મી એપ્રિલ, ૨૦૨૧

ભારતનું સંવિધાન.

ક્રમાંક: જીપી/ ૧૭/ એઆઈડી/ ૧૦૨૦૧૮/ ૭૦૨/ જી/ જી.એસ.આર.:- માનવ રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ વિષાણુ અને ઉપાર્જિત રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ રોગલક્ષણ (નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૭ (સન ૨૦૧૭ના ૧૬મા અધિનિયમ)ની કલમો ૨૩, ૨૫, ૨૬ અને ૩૪ સાથે વાંચતા, કલમ ૪૮ થી મળેલી સત્તાની રૂએ, ગુજરાત સરકાર, આથી, નીચેના નિયમો કરે છે:-

૧. ટૂંકી સંજ્ઞા અને આરંભ.-

- (૧) આ નિયમો ગુજરાત માનવ રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ વિષાણુ અને ઉપાર્જિત રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ રોગલક્ષણ (નિવારણ અને નિયંત્રણ) નિયમો, ૨૦૨૧ કહેવાશે.
- (૨) તે રાજ્યપત્રમાં તેની પ્રસિદ્ધિની તારીખે અમલમાં આવશે.

૨. વ્યાખ્યા.-

- (૧) આ નિયમોમાં, સંદર્ભથી અન્યથા અપેક્ષિત ન હોય તો,-
  - (ક) “અધિનિયમ” એટલે માનવ રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ વિષાણુ અને ઉપાર્જિત રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ રોગલક્ષણ (નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૭ (સન ૨૦૧૭નો ૧૬મો અધિનિયમ);
  - (ખ) “સમુચિત સત્તામંડળ” એટલે અન્યથા જાહેર કર્યું ન હોય, તો કેન્દ્ર સરકારના કિસ્સામાં રાષ્ટ્રીય એઈડ્સ નિયંત્રણ સંગઠન (NACO) અને રાજ્ય સરકારના કિસ્સામાં, ગુજરાત રાજ્ય એઈડ્સ નિયંત્રણ સોસાયટી (GSACS);
  - (ગ) “એઆરટી (ART)” એટલે એન્ટિ રેટ્રો વાયરલ ટ્રિટમેન્ટ;
  - (ઘ) “બાળ કલ્યાણ સમિતિ” એટલે કિશોર ન્યાય (બાળકની સંભાળ અને રક્ષણ બાબત) અધિનિયમ, ૨૦૧૫ (સન ૨૦૧૬નો અધિનિયમ ક્રમાંક ૨)ની કલમ ૨૭ હેઠળ રચાયેલી બાળ કલ્યાણ સમિતિ. ;
  - (ચ) “ફરિયાદ” એટલે મૌખિક રીતે અથવા લેખિતમાં ફરિયાદ અધિકારીને કરવામાં આવેલી જાણ અથવા ફરિયાદ;
  - (છ) “જિલ્લો” એટલે રાજ્યનો મહેસૂલી જિલ્લો;
  - (જ) “નમૂનો” એટલે આ નિયમો સાથે જોડેલા નમૂના;
  - (ઝ) “ઉચ્ચ ભારણ વાળા જિલ્લા” એટલે તેમ જાહેર કરવા માટે સંગઠન અથવા સાધનો અને વર્ષોના ખાસ ઉલ્લેખ સાથે કેન્દ્ર સરકાર હેઠળના સમુચિત સત્તામંડળે જાહેર કર્યા હોય તેવા જિલ્લા;
  - (ટ) “ફરિયાદ અધિકારી (ઓમડસૂમેન)” એટલે અધિનિયમની કલમ ૨૩ હેઠળ રાજ્ય સરકારે મુકરર કરેલા અધિકારી;
  - (ઠ) “પસંદગી સમિતિ” એટલે આ નિયમોના નિયમ ૧૨ હેઠળ રાજ્ય સરકારે રચેલી સમિતિ;
  - (ડ) “રાજ્ય સ્તરનું નેટવર્ક (SLN) એટલે HIV/ AIDS (GSNP+) DLN સાથે જીવતા ગુજરાત રાજ્ય નેટવર્કના લોકો અને તેની સાથે સંકળાયેલા ગુજરાત રાજ્યમાંના જિલ્લા સ્તરના નેટવર્ક સહિત, એચઆઈવી (HIV) ના સભ્યો સાથે જીવતા લોકોનું સમુદાય આધારિત સંગઠન; અને
  - (ઢ) “રાજ્ય ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ (SGRC)” એટલે એઆરટી કેન્દ્રો પર ફરિયાદ નિવારણ માટે સુપ્રિમ કોર્ટના આદેશો પ્રમાણે રચવામાં આવેલી સમિતિ.

- (૨) આ નિયમોમાં વાપરેલા પણ વ્યાખ્યાયિત ન કરેલા તમામ શબ્દો અને શબ્દપ્રયોગોનો અર્થ, અધિનિયમમાં અનુક્રમે તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો હોય, તે જ અર્થ થશે.

૩. નિદાનની સુવિધા.-

ગુજરાત રાજ્ય એઈડ્સ નિયંત્રણ સોસાયટીએ:-

- (૧) રાજ્યમાં આવેલા સરકારના, આરોગ્ય સેવા કેન્દ્રોના અને હોસ્પિટલોના તમામ કર્મચારીઓને મફત નિદાન સેવા (સારવાર પ્રોટોકોલ (શિષ્ટાચાર) અને અહેવાલ) પૂરી પાડવી જોઈશે અને ખાનગી સેવા પ્રબંધક દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી એચઆઈવી(HIV) સંબંધિત સેવાઓની ગુણવત્તા પણ સુનિશ્ચિત કરવી જોઈશે.
- (૨) અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને રાષ્ટ્રીય એઈડ્સ નિયંત્રણ સંગઠને બહાર પાડેલી માર્ગદર્શિકા પ્રમાણે એચઆઈવી(HIV) પોઝિટિવ હોય તેવી વ્યક્તિઓને એઆરટી (ART) ડ્રગ્સ (ઔષધિઓ) વિનામૂલ્યે પૂરી પાડવી જોઈશે.
- (૩) તે બાબત સુનિશ્ચિત કરવી જોઈશે કે રાજ્ય સરકારની સહાયથી એઆરટી (ART) કેન્દ્ર ધરાવતી સંસ્થા દ્વારા તેના સ્તરે પણ ઓપોર્ટ્યૂનિસ્ટિક ઇન્ફેક્શન (OIs) ની સારવાર આપવામાં આવે અને ઓપોર્ટ્યૂનિસ્ટિક ઇન્ફેક્શન (OIs)ની તમામ ડ્રગ્સ (ઔષધિઓ), રાષ્ટ્રીય એઈડ્સ નિયંત્રણ સંગઠન (NACO)ની માર્ગદર્શિકા પ્રમાણે આ સંસ્થાઓમાંથી તેની જરૂર હોય તેવી એચઆઈવી(HIV) સાથે જીવતી વ્યક્તિઓ માટે વિનામૂલ્યે ઉપલબ્ધ રાખવામાં આવે.

૪. ફરિયાદ અધિકારી (ઓમડસૂમેન)ની નિમણૂક.-

- (૧) પ્રાદેશિક નાયબ નિયામક, આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ, માનવ રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ વિષાણુ અને ઉપાર્જિત રોગ-પ્રતિરક્ષા ઉણપ રોગલક્ષણ (નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૭ ના હેતુ માટે હોદ્દાની રૂએ ફરિયાદ અધિકારી રહેશે.
- (૨) રાજ્ય સરકાર હેઠળના સમુચિત સત્તામંડળે, ફરિયાદ અધિકારીની હકૂમત, ભૂમિકા, કામકાજ અને કાર્યરીતિ અને ફરિયાદ અધિકારીને કઈ રીતે ફરિયાદો કરી શકાશે તે સહિત, તેની કચેરી વિશેની માહિતી ફરિયાદ અધિકારીની નિમણૂકના ત્રીસ દિવસની અંદર પ્રસિદ્ધ કરવી જોઈશે;
- (૩) સુરક્ષિત વ્યક્તિઓ, આરોગ્ય સંભાળ કર્મચારીઓ, કાનૂની સહાય સેવા સત્તાધિકારીઓ અને મુલકી સત્તાધિકારીઓની જાણકારીમાં વધારો કરવા માટે પ્રસાર કરવો જોઈશે.

૫. ફરિયાદ અધિકારીના કાર્યો અને જવાબદારીઓ.-

ફરિયાદ અધિકારીએ નીચેના કાર્યો કરવા જોઈશે,-

- (૧) અધિનિયમની કલમ ૩માં જણાવેલા ભેદભાવના કૃત્યોના સંબંધમાં, અધિનિયમની જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનમાં ફરિયાદોની ન્યાયિક નોંધ લેવી અને એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલા બાળક સહિતની કોઈ વ્યક્તિને આરોગ્ય સંભાળ સેવા પૂરી પાડવા બાબતે તપાસ હાથ ધરવી.
- (૨) કોઈ સુરક્ષિત વ્યક્તિ, ૩૨ અથવા લાંછનના કારણે પ્રત્યક્ષ રીતે ફરિયાદ કરવા ન ઈચ્છતી હોય, તો એચઆઈવી(HIV)/ એઈડ્સ સાથે જીવતા લોકોનું જિલ્લા કક્ષાનું નેટવર્ક અને બીજી રાજ્ય કક્ષાની ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ, આવી સુરક્ષિત વ્યક્તિની લેખિતમાં મંજૂરી લઈને દરમિયાનગીરી કરી શકશે. એચઆઈવી(HIV)/ એઈડ્સ સાથે જીવતા લોકોનું જિલ્લા કક્ષાનું નેટવર્ક અને રાજ્ય કક્ષાની ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ, ન્યાય માટે ફરિયાદ અધિકારીને સુરક્ષિત વ્યક્તિ વતી ફરિયાદ કરી શકશે. આરોગ્ય વિભાગ, ગુજરાત સરકારે, ફરિયાદ અધિકારીની કચેરીની મુલાકાત લેવા માટે થયેલો મુસાફરી ખર્ચ ફરિયાદોને પૂરો પાડવો જોઈશે, જેની ભરપાઈ જતન પ્રોજેક્ટ હેઠળ જીએસએસીએસ/ જીએસએનપી+ -ની વિદ્યમાન વ્યવસ્થા મારફત કરવી જોઈશે.
- (૩) કલમ ૩ ની જોગવાઈઓના અને રાજ્ય સરકારે પૂરી પાડેલી આરોગ્ય સંભાળ સેવાઓની જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનોની ફરિયાદનો નિવેડો લાવવો અથવા નિકાલ કરવો.
- (૪) એ બાબત સુનિશ્ચિત કરવી કે એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળકને અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિને અથવા એચઆઈવી(HIV) ધરાવતી વ્યક્તિને સુરક્ષિત રાખવામાં આવી છે.
- (૫) એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળક અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી (HIV) ધરાવતી વ્યક્તિને સંબંધિત ફરિયાદો અથવા બાબતોને, કિશોર ન્યાય (બાળકની સંભાળ અને રક્ષણ બાબત)

અધિનિયમ, ૨૦૧૫ મુજબ કામ કરતા બાળ કલ્યાણ સમિતિ જેવા બીજા સંબંધિત જિલ્લાના સક્ષમ સત્તામંડળને અને તે બાબતે હકૂમત ધરાવતા સંબંધિત ફરિયાદ અધિકારીને તબદીલ કરવી.

- (૬) એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળક અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી(HIV) ધરાવતી વ્યક્તિ રહેતી હોય તે આરોગ્ય સંભાળ પ્રબંધક અને સંસ્થાની નિયમિત તપાસ મુલાકાત યોજવી અને આવી સંસ્થા દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓની ગુણવત્તામાં સુધારા માટે પગલા લેવાની ભલામણ રાજ્ય સરકારને કરવી.
- (૭) કેસોની આપમેળે ન્યાયિક નોંધ લેવી અને એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળક અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી(HIV) ધરાવતી વ્યક્તિના સંપર્ક સાધવો.
- (૮) રાજ્ય સરકાર અથવા બીજા સત્તામંડળોએ પુછાણ માટે મોકલેલા કેસોની તજવીજ કરવી.
- (૯) એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળક અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી(HIV) ધરાવતી વ્યક્તિ સામે કરવામાં આવેલા ગુનાનો પ્રથમ માહિતી અહેવાલ નોંધવા માટે પોલીસને હુકમ કરવો.
- (૧૦) એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળક અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી(HIV) ધરાવતી વ્યક્તિ-ને ઉચિત કાનૂની સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવી.
- (૧૧) અધિનિયમ અને નિયમોના અસરકારક અમલ માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરાવવી.
- (૧૨) એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળક અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી(HIV) ધરાવતી વ્યક્તિના કલ્યાણના કામ સાથે સંકળાયેલ આરોગ્ય, તબીબી, પોલીસ, સામાજિક કલ્યાણ વિભાગ અને બીજી એજન્સીઓ સાથે સંકલન કરવું.
- (૧૩) એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ બાળક અથવા એચઆઈવી(HIV)થી અસર પામેલ વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી(HIV) ધરાવતી વ્યક્તિના અધિકારોના રક્ષણ માટે સત્તામંડળોને જરૂરી સલાહ પૂરી પાડવી.
- (૧૪) ફરિયાદ અધિકારીએ, અધિનિયમ અને આ નિયમોની જોગવાઈઓના અપાલન અંગે તજવીજ કરતા કેસો અધિનિયમની કલમ ૪૧માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા પ્રમાણે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટને પુછાણ માટે મોકલવા.

૬. ફરિયાદો કરવાની રીત અને ફરિયાદ અધિકારી દ્વારા રેકૉર્ડ્સ નિભાવવા બાબત-

- (૧) ફરિયાદ કરનાર કોઈપણ વ્યક્તિ, તેને, અધિનિયમ અને આ નિયમો-ના કથિત ઉલ્લંઘનની જાણ થયાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર, જેની હકૂમતની અંદર કથિત ઉલ્લંઘન થયું હોય તે ફરિયાદ અધિકારીને ફરિયાદ કરી શકશે:
પરંતુ ફરિયાદ અધિકારીને એવી ખાતરી થાય કે, ફરિયાદી, અમુક સંજોગોને કારણે નિયત મુદતની અંદર ફરિયાદ કરી શક્યો ન હોય તો, તે, તેના કારણની નોંધ કર્યા પછી, ત્રણ મહિનાથી વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદત માટે, ફરિયાદ કરવા માટેની સમયમર્યાદા લંબાવી શકશે.
- (૨) તમામ ફરિયાદ, ફરિયાદ અધિકારીને આ નિયમો સાથે જોડેલા નમૂના ૧માં લેખિતમાં કરવી જોઈશે.
- (૩) HIV ધરાવનાર વ્યક્તિઓના જિલ્લા સ્તરના નેટવર્ક (તંત્ર-વ્યવસ્થા) (DLN)/ HIV ધરાવનાર વ્યક્તિઓના રાજ્ય સ્તરના નેટવર્ક (તંત્ર-વ્યવસ્થા) (SLN)/ બિન-સરકારી સંસ્થાઓ (NGO)/ નાગરિક સંગઠન/ સરકારી અધિકારીઓ-ને, રક્ષિત વ્યક્તિની લેખિત સંમતિથી ગોપનીયતાની દહેશત જણાય તો, તેઓ/ તેણી/ ઉભયલિંગી, તેના વતી ફરિયાદ અધિકારીને ફરિયાદ કરી શકશે.
- (૪) ફરિયાદ અધિકારી, ટપાલ મારફતે, ટેલિફોનથી અથવા ફરિયાદ અધિકારીની વેબસાઈટના માધ્યમથી ઇલેક્ટ્રોનિક સ્વરૂપે વ્યક્તિગત રીતે ફરિયાદ મેળવી શકશે.
- (૫) ફરિયાદ લેખિતમાં થઈ શકે તેમ ન હોય ત્યારે, ફરિયાદ અધિકારીએ, લેખિતમાં ફરિયાદ કરવા માટે, ફરિયાદીને વાજબી તમામ સહાય કરવી જોઈશે.
- (૬) ફરિયાદ મળ્યા પછી, તે હેતુ માટે નિભાવેલા પત્રક (રજિસ્ટર)માં ક્રમિક વિશિષ્ટ ફરિયાદ નંબર આપીને, પ્રત્યક્ષ અથવા કોમ્પ્યુટરાઈઝ્ડ સ્વરૂપમાં તેની નોંધ કરવી જોઈશે.
- (૭) ફરિયાદ મળ્યે, ફરિયાદીને, SMS અથવા ઇ-મેઈલ-થી ક્રમિક વિશિષ્ટ ફરિયાદ નંબર મોકલીને, તેની સ્વીકૃતિ આપવી જોઈશે.
- (૮) ફરિયાદોનો સમય અને તેના પર લીધેલ પગલાંની નોંધ, પત્રકમાં કરવી જોઈશે.

- (૯) ફરિયાદ પત્રક, અધિનિયમની કલમ ૧૧ અનુસાર ગોપનીયતા સુનિશ્ચિત કરે અને માહિતીની જાળવણીના પગલાંનું પાલન થાય તેવી રીતે નિભાવવું જોઈશે.

૭. ફરિયાદ અધિકારીએ ફરિયાદોની તપાસ કરવા બાબત.-

- (૧) ફરિયાદ અધિકારીએ, અધિનિયમ અને આ નિયમો હેઠળ કરાયેલી ફરિયાદોની તપાસ દરમિયાન, તટસ્થ અને સ્વતંત્ર રીતે કામગીરી કરવી જોઈશે.
- (૨) ફરિયાદ મળ્યે અથવા પોતાની મેળે નોંધ લેતી વખતે, ફરિયાદ અધિકારીએ, ન્યાયોચિત અને યોગ્ય રીતે તપાસ કરવી જોઈશે.
- (૩) તપાસથી, કુદરતી ન્યાયના મૂળભૂત સિધ્ધાંતો પરિપૂર્ણ થતા હોવા જોઈશે તેમજ ફરિયાદીને, સુનાવણીની એક તક આપવી જોઈશે અને આરોપીનું બયાન, ધ્યાનમાં લેવું જોઈશે.
- (૪) ફરિયાદ અધિકારીએ, મૈત્રીપૂર્ણ રીતે તપાસ કરવી જોઈશે અને તેઓએ, ફરિયાદીના માન-મરતબાને વિપરીત રીતે અસર કરે તેવા વિરોધી શબ્દો અથવા તેના સ્વાભિમાનને વિપરીત રીતે અસર કરે તેવા આરોપાત્મક શબ્દો વાપરવા જોઈશે નહિ.
- (૫) અધિનિયમ અને આ નિયમો હેઠળ ફરિયાદની તપાસ દરમિયાન, ફરિયાદ અધિકારીએ, સંબંધિત પક્ષકારોને સુનાવણીની અને યોગ્ય કિસ્સાઓમાં, સોગંદ પર પુરાવો મેળવવાની વાજબી તક આપવી જોઈશે: પરંતુ ફરિયાદ અધિકારી સમક્ષની તપાસોમાં ઊલટતપાસનીપરવાનગી આપવી જોઈશે.
- (૬) ફરિયાદ અધિકારી, રક્ષિત વ્યક્તિઓ અને HIVથી સંક્રમિત વ્યક્તિઓ અને HIV અને AIDS, જાહેર આરોગ્ય અથવા સ્વાસ્થ્યવિષયક વ્યવસ્થા તંત્રોના ક્ષેત્રોમાં કામ કરનાર તજજ્ઞ વ્યક્તિઓની ન્યાયના હિતમાં, સહાય લઈ શકશે.
- (૭) ફરિયાદ અધિકારીને, દાખલ, ઓપરેશનો (વાઢકાપો) અથવા સારવાર કરવાનો અને સાર્વત્રિક સાવચેતીની જોગવાઈનો આદેશ કરવા સહિતની તબીબી કટોકટીના કિસ્સામાં વચગાળાના હુકમો પસાર કરવાની સત્તા રહેશે:

પરંતુ ફરિયાદ અધિકારીએ, શક્ય હોય તેટલું જલ્દી, આવા વચગાળાના હુકમો પસાર કર્યા પછી, પક્ષકારોને, સુનાવણીની વાજબી તક આપીને, તેમની રજૂઆતો ધ્યાનમાં લેવી જોઈશે અને યોગ્ય હોય તો, સોગંદ પર પુરાવો મેળવીને, યોગ્ય હુકમો પસાર કરી શકશે.

- (૮) ફરિયાદ અધિકારીએ, ફરિયાદ મળ્યાના ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર અને પક્ષકારોને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી, તે (હુકમ) ના કારણો આપીને, તેઓને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ પસાર કરવો જોઈશે:

પરંતુ HIV પોઝિટિવ (સંક્રમિત) વ્યક્તિઓની તબીબી કટોકટીના કિસ્સામાં, ફરિયાદ અધિકારીએ, ફરિયાદ મળ્યેથી, ચોવીસ કલાકની અંદર અથવા શક્ય તેટલું જલ્દી, આવો હુકમ પસાર કરવો જોઈશે.

- (૯) ફરિયાદીને, ફરિયાદના સંબંધમાં લીધેલા પગલાંની જાણ કરવી તે તેમજ ફરિયાદો, તેના નંબર, અને પ્રકાર અને આવી ફરિયાદોના સંબંધમાં લીધેલા પગલાં અને પસાર કરેલા હુકમો, ફરિયાદ અધિકારીની વેબસાઈટ પર પ્રસિદ્ધ થયા છે તે સુનિશ્ચિત કરવાની, ફરિયાદ અધિકારીની ફરજ રહેશે: પરંતુ ફરિયાદ અધિકારીએ, વેબસાઈટ પર હુકમો પ્રસિદ્ધ કરતી વખતે, રક્ષિત વ્યક્તિની સંપૂર્ણ ગોપનીયતા જાળવવી જોઈશે.
- (૧૦) ફરિયાદ અધિકારીએ, ફરિયાદ કરનાર તમામ પક્ષકારોને, ફરિયાદનો નિર્ણય લીધાના ૭ દિવસની અંદર લેખિત હુકમની નકલો આપવી જોઈશે.
- (૧૧) ફરિયાદ અધિકારીએ, ફરિયાદ કરનાર તમામ પક્ષકારોને, તેઓએ પસાર કરેલા હુકમ વિરુદ્ધ ન્યાયિક સમીક્ષાની માગણી કરવાના તેમના હક અંગેની જાણ કરવી જોઈશે.
- (૧૨) ફરિયાદ અધિકારીએ, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ, કાયદા વિભાગ તથા રાજ્ય AIDS નિયંત્રણ મંડળ-ને, સામયિક સમીક્ષાના હેતુ માટે, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ દ્વારા આપવામાં આવેલા પત્રકમાં, કેસોના નિકાલના પ્રકાર પર અને અનિર્ણિત કેસો બાબતનો ત્રિમાસિક રિપોર્ટ (અહેવાલ) મોકલવો જોઈશે.
- (૧૩) ફરિયાદ અધિકારી સમક્ષની તમામ કાર્યવાહીઓ, ભારતના ફોજદારી અધિનિયમ (સન ૧૯૬૦ના ૪૫મા)ની કલમ ૧૮૩ના અર્થ મુજબ ન્યાયિક કાર્યવાહીઓ હોવાનું ગણાશે.

- ૮. ફરિયાદ અધિકારીએ કરેલા હુકમો.-** ફરિયાદ અધિકારી, તપાસ કર્યા પછી, ખાતરી થયેથી, નીચેનામાંથી એક અથવા એકથી વધુ હુકમ/ હુકમો કરી શકશે:

- (૧) ઉલ્લંઘન સંબંધી કેસ પાછો ખેંચવા અથવા તેની સુધારણા માટેના હુકમો કરવા;
- (૨) ઉલ્લંઘન કર્યું હોય તેવી વ્યક્તિને, ઉલ્લંઘન કર્યું હોય તેને લગતી બાબતમાં વકીલની સલાહ લેવાની નક્કી કરેલી મુદતમાંથી અને સામાજિક સેવાની નક્કી કરેલી મુદતમાંથી પસાર થવાનો આદેશ કરતા હુકમો કરવા કે જેમાં બિન-સરકારી સંસ્થામાં કામ કરતી, HIVને લગતું કામ કરતી, રક્ષિત વ્યક્તિના નેટવર્ક (તંત્ર-વ્યવસ્થા) અથવા રાજ્ય સરકાર હેઠળના સમુચિત સત્તામંડળ-માં કામ કરતી વ્યક્તિનો સમાવેશ થશે;
- (૩) ચોક્કસ પગલાં લેવા અથવા ખાસ કાર્યવાહીઓ કરવા અથવા તે બંને કરવા અંગે આદેશ કરવાનો;
- (૪) ઉલ્લંઘન કર્યું હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિને, ફરિયાદ અધિકારીના હુકમના અમલીકરણ સંબંધી નિયમિત રિપોર્ટ્સ (અહેવાલો), ફરિયાદ અધિકારીને કરવાનો આદેશ કરવાનો;
- (૫) જેની બાબતમાં વાજબી જણાય ત્યારે ખર્ચ અંગેના હુકમો કરવા અને આવી રકમનો ઉપયોગ, HIV પોઝિટિવ (સંક્રમિત) વ્યક્તિઓના કલ્યાણ માટે કરવો જોઈશે;
- (૬) જેની સંભાળ હેઠળ HIVથી પીડિત બાળક અથવા HIV પીડિત વ્યક્તિ અથવા HIV પોઝિટિવ (સંક્રમિત) વ્યક્તિ રાખવામાં આવ્યું/આવી હોય તેવા આરોગ્ય સંભાળ પ્રબંધક (હેલ્થકેર પ્રોવાઈડર) અથવા વ્યક્તિઓ અથવા સંસ્થાઓ-ને, તબીબી કાળજી, ચિકિત્સાપદ્ધતિ, મનોરોગ ચિકિત્સા જેવી તાત્કાલિક સારવાર અને જરૂરિયાત આધારિત પરામર્શ, વ્યાવસાયિક ચિકિત્સાપદ્ધતિ-વિગેરે (બાબતો)નો સમાવેશ કરતી માનસિક મદદ જેવી સેવાઓ-ને લગતા આદેશો સહિતના સદરહુ વ્યક્તિની સંભાળ, સુરક્ષા અને પુનર્વસવાટ-ને લગતી સુવિધાઓ માટેના આદેશો (કરવાના);
- (૭) અન્ય કોઈપણ કામગીરીને લગતો કોઈ બીજો હુકમ.

૯. કાનૂની કાર્યવાહીઓમાં ઉપનામને નોંધવાની રીત અને ઓળખ છૂપાવવા માટેની જોગવાઈ.-

- (૧) કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહીમાં, અધિનિયમની કલમ ૩૪ (૧) (ક) અનુસાર કોઈ ન્યાયાલય (કોર્ટ) આદેશ કરે ત્યારે, કોઈ રક્ષિત વ્યક્તિ અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા થયેલી, આવી રક્ષિત વ્યક્તિની ઓળખ છૂપાવીને, ન્યાયના હિતમાં કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે અથવા તેના કોઈ ભાગનું સંચાલન કરવામાં આવ્યું છે તેવી અરજીને આધારે, કોર્ટના રજિસ્ટ્રારે, તેમાં સામેલ તમામ પક્ષકારોને:-
  - (૧) સંબંધિત પક્ષકારોના પૂરા નામ, ઓળખ અને ઓળખદર્શક વિગતો સંબંધિત દસ્તાવેજોની એક નકલ, ન્યાયાલય સમક્ષ ફાઈલ કરવાનો આદેશ કરવો જોઈશે કે જે (નકલ) બંધ કવર (પરબીડિયા)માં અને રજિસ્ટ્રાર પાસેની સલામત કસ્ટડી (કબજા)માં રાખવી જોઈશે;
  - (૨) સંબંધિત પક્ષકારોનું પૂરેપૂરું નામ, તેમની ઓળખ અને મુકરર કરેલી વિગતો ધરાવતા દસ્તાવેજોની એક નકલ એવું ફરમાવીને કાર્યવાહીમાંના બીજા પક્ષકારોને બજાવવી જેથી કરીને સંબંધિત પક્ષકારોનું પૂરેપૂરું નામ અને તેમની ઓળખ ગોપનીય રાખવાનું સુનિશ્ચિત કરી શકાય .
- (૨) રજિસ્ટ્રારે, કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરેલા દસ્તાવેજોમાં કાનૂની કાર્યવાહીમાં સામેલ વ્યક્તિઓનું રક્ષણ કરવા તેમની ઓળખ અને કાનૂની કાર્યવાહીમાં સામેલ રક્ષિત વ્યક્તિઓની ઓળખની વિગતો ગોપનીય રહે તે રીતે ઉપનામ આપવા જોઈશે;
- (૩) કોર્ટ દ્વારા ફરમાવવામાં આવે, તો રજિસ્ટ્રારે, કોર્ટ સમક્ષ સુનાવણી માટે કાનૂની કાર્યવાહી સૂચિબદ્ધ થયાની પહેલી તારીખે કોર્ટ સમક્ષ સીલબંધ કવરમાં દસ્તાવેજો મૂકવા જોઈશે;
- (૪) કોર્ટ બોર્ડ પર કેસની યાદી, વચગાળાના હુકમો અને અંતિમ ચુકાદા સહિત કાનૂની કાર્યવાહીના સંબંધમાં કોર્ટ દ્વારા તૈયાર કરેલા તમામ દસ્તાવેજોમાં કાનૂની કાર્યવાહીમાં સામેલ રક્ષિત વ્યક્તિઓની ઓળખ અને તેમનો ઓળખની વિગતો ઉપનામમાં દર્શાવવી જોઈશે;
- (૫) મદદનીશો અને કર્મચારી સહિત કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા તેમના પ્રતિનિધિઓ દ્વારા કાનૂની કાર્યવાહીમાં સામેલ રક્ષિત વ્યક્તિની ઓળખ અને તેમની ઓળખની વિગતો જાહેર કરવી જોઈશે નહિ;

અપવાદ: ન્યાયના હિતમાં, રક્ષિત વ્યક્તિનું નામ અને ઓળખ, ત્રાહિત વ્યક્તિને જાહેર કરવું જરૂરી હોય, તો માત્ર કોર્ટના હુકમ દ્વારા જ મંજૂરી આપવામાં આવશે;
- (૬) ઉપર્યુક્ત કાનૂની કાર્યવાહીને સંબંધિત કોઈપણ બાબતને ઈલેક્ટ્રોનિક અથવા અન્ય કોઈપણ સ્વરૂપમાં છાપકામ અથવા પ્રકાશન, કાનૂની કાર્યવાહીમાં પક્ષકારોની ઓળખને છુપાવવાનું સુનિશ્ચિત કરીને કરવામાં આવ્યું હોય, તો તે કાયદેસર ગણાશે; (૭)

અધિનિયમ હેઠળ તેની સમક્ષ કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહીમાં, કોર્ટ, અધિનિયમની કલમ ૧૧ની જોગવાઈઓ અનુસાર રક્ષણાત્મક પગલાંનું પાલન કરશે;

- (૮) ફરિયાદ અધિકારી પણ તપાસ યોજતી વખતે ઉપર્યુક્ત જોગવાઈઓ અનુસરીને રક્ષિત વ્યક્તિની ઓળખ સુરક્ષિત રાખવી જોઈશે.

૧૦. બાળકોની સંભાળ અને રક્ષણ.-

- (૧) રાજ્ય સરકારે, એચઆઈવી અથવા એચઆઈવી-પોઝિટિવ બાળકો દ્વારા અસરગ્રસ્ત થયેલા તમામ બાળકોની સંભાળ અને રક્ષણ માટે ઉચિત પગલાં લેવા જોઈશે જેમાં એચઆઈવી નિવારણ, પરામર્શ અને પરીક્ષણ પ્રવૃત્તિઓનો પણ સમાવેશ થાય છે;
- (૨) રાજ્ય સરકારે, કિશોરન્યાય (બાળકની સંભાળ અને રક્ષણ બાબત) અધિનિયમ, ૨૦૧૫ હેઠળ સ્થાપવામાં આવેલી બાળ સંભાળ સંસ્થામાં રહેતા હોય તેવા એચઆઈવી અથવા એચઆઈવી-પોઝિટિવ બાળકો દ્વારા અસરગ્રસ્ત થયેલા તમામ બાળકોને મફત આરોગ્યસંભાળ સેવાઓ અને સારવાર પણ સુનિશ્ચિત કરવી જોઈશે;
- (૩) બાળ કલ્યાણ સમિતિએ, એચઆઈવી અથવા એઈડ્સ (AIDS) દ્વારા અસરગ્રસ્ત બાળકોની મિલકત સંબંધિત દસ્તાવેજો સલામત રાખવા માટે ઉચિત પગલાં લેવા જોઈશે.
- (૪) રાજ્ય સરકારે, આ નિયમોના જાહેરનામાઓના ત્રણ મહિનામાં એચઆઈવી અથવા એઈડ્સ (AIDS) દ્વારા અસરગ્રસ્ત બાળકોની મિલકતના રક્ષણ માટેનું તંત્ર (માળખું) અને કાર્યપદ્ધતિ નિયત કરવી જોઈશે.
- (૫) ફરિયાદ અધિકારીએ, બાળ કલ્યાણ સમિતિ સાથે અસરકારક જોડાણો સ્થાપિત કરવા જોઈશે અને તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં આવતા કેસને સ્થાનાંતરિત કરવા જોઈશે.
- (૬) સમુચિત સત્તાધિકારીએ, એચઆઈવી દ્વારા અસરગ્રસ્ત તમામ બાળકો અથવા એચઆઈવી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિઓ અથવા એચઆઈવી-પોઝિટિવ વ્યક્તિઓને બાળ કલ્યાણ સમિતિ વિશેની માહિતીનો પ્રચારપ્રસાર કરવો જોઈશે.

૧૧. તપાસ માટેની કાર્યરીતિ.-

ફરિયાદ અધિકારીએ, અધિનિયમ અને આ નિયમોની કોઈપણ જોગવાઈઓ હેઠળ કોઈપણ તપાસ યોજતી વખતે દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ હેઠળ દીવાની કોર્ટ માટે નિયત કરેલી કાર્યરીતિ અનુસરવી જોઈશે.

૧૨. અહેવાલ ગુપ્ત ગણવા બાબત.-

એચઆઈવી દ્વારા અસરગ્રસ્ત કોઈપણ બાળક અથવા એચઆઈવી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી-પોઝિટિવ વ્યક્તિને લગતા અને ફરિયાદ અધિકારી અથવા અધિકારી અથવા આરોગ્યસંભાળ પૂરી પાડનાર અથવા સંસ્થા દ્વારા વિચારણામાં લીધેલા તમામ અહેવાલો ગુપ્ત ગણવામાં આવશે:

પરંતુ ફરિયાદ અધિકારી, પોતાને યોગ્ય લાગે તો એચઆઈવી દ્વારા અસરગ્રસ્ત કોઈપણ બાળક અથવા એચઆઈવી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી-પોઝિટિવ વ્યક્તિના કેસ રેકર્ડ, હુકમો અને સંબંધિત કાગળોના ઉપલબ્ધ કરી શકશે.

૧૩. લોક જાગૃતિ માટેના પગલાં.-

રાજ્ય સરકારે સુનિશ્ચિત કરવા જરૂરી પગલાં લેવા જોઈશે કે-

- (૧) અધિનિયમ અને આ નિયમોની જોગવાઈઓની, જાહેર જનતા, એચઆઈવી દ્વારા અસરગ્રસ્ત બાળક અથવા એચઆઈવી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ અથવા એચઆઈવી-પોઝિટિવ વ્યક્તિઓને જાણ કરવા માટે સમયાંતરે ટેલિવિઝન, રેડિયો અને પ્રિન્ટ મીડિયા સહિત માધ્યમ મારફત બહોળો પ્રચાર થાય;
- (૨) રાજ્ય સરકારના અધિકારીઓ અને અન્ય સંબંધિત વ્યક્તિઓએ, અધિનિયમની જોગવાઈઓના અમલ સંબંધિત બાબતો પર સમયાંતરે તાલીમ અપાય.

૧૪. શુદ્ધબુદ્ધિથી લીધેલા પગલાંનું રક્ષણ.-

અધિનિયમ અથવા કોઈપણ આ નિયમો અનુસાર શુદ્ધબુદ્ધિથી કરેલા અથવા કરવા ધારેલા કોઈ કૃત્ય બદલ ફરિયાદ અધિકારી અથવા રાજ્ય સરકારનો અધિકારી અથવા ફરિયાદ અધિકારી અથવા યથાપ્રસંગ રાજ્ય સરકારના નિદેશો હેઠળ કામ કરતા કોઈપણ વ્યક્તિ સામે કોઈ દાવો, ફોજદારી કામ અથવા કાનૂની કાર્યવાહી માંડી શકાશે નહિ.

૧૫. જોગવાઈઓના અપાલન બાબત.-

કોઈપણ કેસમાં, ફરિયાદ અધિકારી અથવા અધિકારી અથવા આરોગ્ય સંભાળ પૂરી પાડનાર અથવા સંસ્થા, અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ ઘડેલા આ નિયમોની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ રહે, તો રાજ્ય સરકાર, આવા ફરિયાદ અધિકારી અથવા અધિકારી અથવા આરોગ્યસંભાળ પૂરી પાડનાર અથવા સંસ્થા સામે યોગ્ય તપાસ કર્યા પછી પગલાં લઈ શકશે અને તેની સાથો સાથ અધિનિયમ અને નિયમોના અસરકારક અમલીકરણ માટે કાર્યો બજાવવા માટે વૈકલ્પિક વ્યવસ્થા કરશે.

નમૂનો ૧
(જુઓ નિયમ ૬ (૨))
ફરિયાદ અધિકારીને ફરિયાદ કરવા માટેનો નમૂનો

નામ: ----- (વૈકલ્પિક) તારીખ:-----
ફોન/મોબાઈલ નંબર: -----
ઈમેઈલ:----- ફેક્સ-----
પત્ર વ્યવહાર માટેનું સરનામું: -----
બનાવની તારીખ: -----
બનાવનું સ્થળ: -----

બનાવનું વર્ણન:

બનાવ માટે જવાબદાર વ્યક્તિ/સંસ્થા:

ફરિયાદી*ની સહી/અંગૂઠાની છાપ

* જ્યાં ફરિયાદ ટેલિફોનથી મળે અને ફરિયાદ અધિકારી દ્વારા લખાણમાં મૂકવામાં આવે, તો ફરિયાદ અધિકારીએ નમૂનામાં સહી કરવી જોઈશે.ફક્ત કચેરીના ઉપયોગ માટે:

યુનિક ફરિયાદ નંબર : _____

સંદર્ભ: પોતે/રાજ્ય કક્ષાના નેટવર્ક/ડીએલએન/ડીએલએન/એનજીઓ/અન્ય

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

એસ. એન. ગોસાઈ,
સરકારના ઉપસચિવ.
